بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2021/HC-A/352
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: އިސްމާޢީލް ރަޝީދު، ޓޯން / ގއ. ވިލިނގިލި
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބެލުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީދު

ނިމުނު ތާރީޚް: 25 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1445 / 10 އޮކްޓޫބަރު 2023

13 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1441

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 18 ނޮވެންބަރު 2021

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 490/Cr-C/2018
- ނިންމި ތަން: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ޖެހުން
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 15 ޖުލައި 2018
- ނިމުނު ތާރީޚް: 02 އޮގަސްޓް 2021

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަރާތުން ވަކީލު: ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަޙްމަދު ނަޢުޝާދު

ސީނިއަރ ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އާއިޝަތު މުޙައްމަދު

ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އިބްރާހީމް ނާޝިދް

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް

އިސްމާޢީލް ރަޝީދު / ޖޯން، ގއ. ވިލިނގިލި

ފަރާތުން ވަކީލު: އިސްމާޢީލް މުޙައްމަދު / ކްޓީވިޓާ، މ. މުލައް

ޖިނާއީ- ޖެހުން- ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)- ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކާބޯތަކެތީގެ ޤާނޫނު)ގެ 43 ވަނަ މާއްދާ- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ދ)

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔު:

މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:

1. ގއ. ވިލިނގިލި، ޖޯން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު: A313935) (މީގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފަށް ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު) 12 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ 23:13 ހާއިރުކަންހާއިރު، އއ.އުކުޅަސް، ފެންފިޔާޒުގެ، މުޙައްމަދު ފުއާދުއަށް މޯލްޑިވްސް އިސްލާމިކް ބޭންކުގައި [illegible] ޓްރާންސެކްޝަނެއް [illegible] މޯލްޑިވްސް އިސްލާމިކް [illegible] ހަވާލުކުރުމުން [illegible] ޓްރާންސެކްޝަން [illegible] އެފައިސާ އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ހަވާލުކުރުމުގެ ގޮތުން، މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730000110960 އެކައުންޓުން އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712474110101 އެކައުންޓަށް -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރ ކޮށްފައިވުމާ އެކު، ހަމަ އެދުވަހުގެ 23:16 ހާއިރުކަންހާއިރު، [illegible] އޭޓީއެމްއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000110-960 އެކައުންޓުން ނަގައި، އެ އޭޓީއެމް ހުންނަ [illegible] އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ހަވާލުކޮށްފައިވުމާ އެކު، 13 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ 00:42 ގައި [illegible] އޭޓީއެމްއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000110-960 އެކައުންޓުން ނަގައި، އެއޭޓީއެމް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ބޭރުގައި ހުރެގެން މުޙައްމަދު ފުއާދު އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ހަވާލުކުރުމުން އެފައިސާއާ ހަވާލުވެ، ސަރިޤާ ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 3 ވަނަ ނަންބަރާ ޚިލާފަށް، އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން

އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ބެހުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީހުން (މީގެ ފަހުން "ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް" ނުވަތަ "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "ދައުލަތް") ކޮށްފައިވެއެވެ.[1] މި މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ.

2. މިހާރު މި ބަލާ ޤަޟިއްޔާއަކީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާގޮތާއި ގޮތު ހިތްހަމަނުޖެހިގެން، ދައުލަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ބައްދުވަނީ އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމިގޮތް:

3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ހުކުމްކުރައްވާފައިވަނީ،

> "ދެންފަރު، ދައުލަތުން ގއ. ވިލިނގިލި / ޗޭން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ކުރަ ބެހުމުގެ ކުށުގެ މި ދަޢުވާ ޝަރީޢަތުން ބެލިބެލުމުން، އިސްލާމް ރަޝީދު، 12 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ 23:13 ހާއިރާކަންހައިރު، އއ.އުކުޅަސް ފެންފިޔާޒުގެ މުޙައްމަދު ފާރުދަށް ވޯލެޓް އިސްލާމިކް ބޭންކުގައި މަސައްކަތްކުރާ މީހާގެ ބަރުބެއްސާއި ދުރުފިޔާކަން ފަސްޓްއަރިން ސައިކަލް ކްރެޑިޓްކާޑުގައި އަދި މޮބައިލް ފޯނުން އިސްލާމިކް ބޭންކަށް ފައިސާ މިނާއާ ބަދަލުކުރުމުން ސައިޓަށް އަވަސް ކްރެޑިޓްކާޑަށް ބަލާފައި އިސްލާމް ރަޝީދާ ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، މުޙައްމަދު ފާރުދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730000110960 އެކައުންޓުން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712474110101 އެކައުންޓަށް -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރ ކޮށްފައިވާތީއާއި، ހަމަ އެދުވަހުގެ 23:16 ހާއިރާކަންހައިރު، ސ.ފަރިނގޭރިވާ އާބިއްދުއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފާރުދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައި ނަންބަރު 7730-000110-960 އެކައުންޓަށް ނަގައި، އޭޓީއެމް ހުރަހަ އިމާރާތްތަކުގައި އިސްލާމް ރަޝީދާ ބަދަލުކުރުމުގެ ވާއާއި، 13 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ 00:42 ގައި ސ.ފަރިނގޭރިވާ އާބިއްދުއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފާރުދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000110-960 އެކައުންޓަށް ނަގައި، އޭޓީއެމް

---

[1] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ "ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ ދަޢުވާގެ ހުލާޞާ

ހުންނަ އިމާރާތުގެ ބޭރުގައި ހުރެގެން މުޙައްމަދު ޒުހާދު އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ޙަވާލުކުރުމުން އެފައިސާއާ ޙަވާލުވެ، ސައިކަލު ހޯދައިދީފައިވާކަމަށް ބުނެ ދައްކަމުން ކުރަ މި ދައުވާއަށް އިސްމާޢީލް ރަޝީދު އިންކާރުކޮށްފައިވާތީއާއި، މި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަޔާނުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ކާފީ ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ ގއ. ވިލިނގިލި / ޖޫން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ކުރަ [illegible] ކުށުގެ މިދައުވާ ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ޙުކުމްކޮށް މިޤަޟިއްޔާ ނިންމިއެވެ."

މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް

4. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 01 (އެކެއް) ނުކުތާއެވެ. އެއީ އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅުނު [illegible] ކުށުގެ ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަސް ލިބިފައިވަނިކޮށް، މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ. މިގޮތުން، މި ނުކުތާ ތަފްސީލުކުރުމުގައި ދައުލަތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

4.1 މި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހެކިންގެ ގޮތުގައި، އއ.އުކުޅަސް، ފެންފިޔާޒުގެ، މުޙައްމަދު ޒުހާދު އާއި، ށ.ފީވައް، ސޯސަން، އަލީ ޙަބީބު އާއި، ގ.[illegible]، އަޙްމަދު ފަރާޒް ފަހާސްއާއި މުޙައްމަދު ޒުހާދާ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު މޯބައިލް ފޯން ބޭންކިންގ އެޕްލިކޭޝަން މެދުވެރިކޮށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅޭ ސްކްރީން ޝޮޓްތަކުގެ ކޮޕީއާއި، ހ.[illegible] [illegible] [illegible] ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖްއާއި، ޑިޖިޓަލް ފޮރެންސިކް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓާއި ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރި ޕޮލިސް ސްޓާފް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު (ސ.ނ 3138) އާއި މުޙައްމަދު ޒުހާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް

އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 960-000110-7730 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓާއި، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712-474110- 101 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓު ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ.

4.2. މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ދަލީލުތަކަށް ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ފުއާދާ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު މޯބައިލް ފޯން ބޭންކިންގް އެސްއެމްއެސް މެދުވެރިކޮށް ބަދަލުކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތްތަކާ ގުޅޭ ސްކްރީން ޝޮޓްތަކުގެ ކޮޕީއަށް ބެލުމުން ސައިކަލް ހޯދައިދޭނެކަމަށް ބުނެ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު، މުޙައްމަދު ފުއާދާ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ސައިކަލް ވިއްކުން ފަސްވެގެން މުޙައްމަދު ފުއާދާއި، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ދެމެދުގައި ވާހަކަ ދެކެވިފައިވާކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، ހ.މެރިންޓްރީމް އާޓިސްޓް ގެސްޓްހައުސް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖަށް ބެލުމުން 12 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތެއްގައި މުޙައްމަދު ފުއާދާއި އިސްމާޢީލް ރަޝީދު، ހ. އިމާރާތް ބޭރުގައިން ފެނިފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، މި ވީޑިއޯ ފުޓޭޖާ ގުޅޭ މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓުން އެކަން އިތުރަށް ކަށަވަރުވެގެންދާކަމަށެވެ.

4.3. މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730-000110-960 އެކައުންޓުގެ ސްޓޭޓްމަންޓަށް ބެލުމުން 12 ޖޫން 2017 ދުވަހު މުޙައްމަދު ފުއާދު، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712-474110-101 އެކައުންޓަށް -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، އަދި އެދުވަހުގެ 23:16 އެގަޑިކަންހައިރު، ހ.މެރިންޓްރީމް އާޓިސްޓްއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށާއި، 13 ޖޫން 2017 ދުވަހުގެ 00:42 ގައި ހ.މެރިންޓްރީމް އާޓިސްޓްއިން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައިވާކަން އެނގެން

އޮންނަކަމަށާއި، މި ހެއްކަން ބަލާއިރު މައްސަލައިގައި ޗެކުތުގެ ޝިކާރައަށްވެފައިވާ މުޙައްމަދު ފާއިޒު ބުނާ ބުނުމުގެ ސަބަބަކަށް އިތުރަށް ކަށަވަރުކޮށްދޭކަމަށެވެ.

4.4. އިސްލާމް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 101-474110-7712 އެކައުންޓްގެ ސްޓޭޓްމަންޓުން މުރާޖަޢާކުރުމުން ފަރާތުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 960-000110-7730 އެކައުންޓުން 12 ޖޫން 2017 ދުވަހު 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އިސްލާމް ރަޝީދުގެ އެކައުންޓަށް ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ.

4.5. މައްސަލަ ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ހެކިބަސް ދެމުން ބުނެފައިވަނީ މުޙައްމަދު ފާއިޒު ސައިކަލެއް ގަންނަ ވާހަކަ ދެއްކުމުން، ހެކިޔާގެ ބާސްރުގައި އިސްލާމް ރަޝީދު އަމިއްލައަށް އޭނާގެ ރައްޓެހިއެއް ނުވަތަ އާއިލާ މީހެއް އިސްލާމިކް ބޭންކްގައި އުޅޭކަމަށާއި އެމީހަކު ގުޅުވައިދޭނަން އަވަހަށް ސައިކަލު ނަގައިދޭނެކަމަށް ބުނިކަމަށާއި، އަދި އިސްލާމް ރަޝީދު މިގޮތަށް ބުނުމުން ސައިކަލު ނެގުމަށް އިސްލާމް ރަޝީދާ މުޙައްމަދު ފާއިޒު ފައިސާ ހަވާލުކުރިކަމަށާއި ނަމަވެސް ސައިކަލު ގެނައިދީފައިނުވުމުން އެފައިސާ ނުލިބޭތީން މުޙައްމަދު ފާއިޒު އެކިފަހަރުމަތިން އިސްލާމް ރަޝީދުއަށް ގުޅައި، ފައިސާ ދައްކާދޭށޭ ބުނެފައިވާކަން ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަހުން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ. ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކި ނަޒަރުކުރުމުން ނުވަތަ ކުރިމަތިވެފައިވާ ދައުވާގެ ދިފާޢުގައި އިސްލާމް ރަޝީދުގެ ވަކީލުން އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ.

4.6. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށްފައިވަނީ ޗެކުގެ 30,000/-ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ޗެކުތުން ނިޔުޒިޢާކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެހެން ނަމަވެސް މައްސަލައިގެ ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަހުގައި އަމިއްލަޔަށް ފޮނުވާފައިވާ މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ ފޯނުން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ އެކައުންޓަށް 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރ ކޮށްފައިވާ ސްލިޕްކަމަށް

ބުނެފައިވާކަމަށާއި، އަދި މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހެޅި އިސްލާމް ޝަރީފާއި މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ބޭންކް އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކުން ފެންނަން އޮންނަނީ 12 ޖޫން 2017 ދުވަހު މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ބޭންކް އެކައުންޓުން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އިސްލާމް ޝަރީފުގެ އެކައުންޓަށް ޖަމާކޮށްފައިވާކަމެވެ. ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މީހެއްގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ ޝަރީޢަތުގައި ހަމަ ހިނގާ ސަބަބުން އޭނާ އެހެން ކުށެއްގެ ޢަމަލު ހިންގިކަން ސާބިތުވާ ޙާލަތުގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް އެ ދެވަނަ ކުށުގެ ދަޢުވާ އުފުލިފައިނުވިނަމަވެސް، އެއީ އޭނާގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ އުފުލިފައިވާ ފުރަތަމަ ކުށުގެ ބަދަލުން ފުރިހަމަވާ ކުށެއް ކަމުގައިވާ ޙާލަތުގައި އެ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ދައުލަތުން އިސްލާމް ޝަރީފުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ ޖުމްލަ -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ބެލުމުން [illegible] ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވިނަމަވެސް، -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އިސްލާމް ޝަރީފު [illegible] ހެކިންގެ ހެކިބަހުންނާއި ލިޔުމީ ހެކިން ސާބިތުކޮށްދެވިފައިވާތީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 87 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުޞޫލުގެ ދަށުން އިސްލާމް ޝަރީފު -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) [illegible] ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުނުކަމެވެ.

5. ދައުލަތުން އެދުނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އިސްލާމް ޝަރީފުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމުމަކީ ޝަރުޢީ ނަޞްޞާ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މި ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކުގެ މައްޗަށް ޢިއާދަކޮށް މި ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށްކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ އިސްހާގް ރަޝީދުގެ ޖަވާބު[2]

6. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން beyond a reasonable doubt މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށެއް ސާބިތުވެގެން ނޫނީ އޭނާގެ މައްޗަށް ޖިނާއީ ކުށެއް ސާބިތުވެއްޖެކަމަށް ޝަރީޢަތުން ކަނޑައެޅޭނެކަމަށާއި، މިކަމަށް ބާރު ލިބޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/03 އާއި ނަންބަރު 2015/SC-A/04 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި[3] ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތުން އެ ކުށް ކުރިކަމުގެ މައްޗަށް ދަލީލު ޤާއިމުކުރުމަކީ ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށާއި، އެގޮތުން ޤާއިމުކުރެވޭ ދަލީލުތަކުގެ ބާރު އުޞޫލުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާ ސާބިތުކުރަންވާނެކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގެ އިޚްތިޔާރު ނުވަތަ ބާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަ ޙުކުމްތަކަށްވެ.

7. މި މައްސަލައިގެ ދަށުކޯޓުގެ ރިކޯޑާއި އަދި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު ފާހަގަވާން އޮތީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހެކިންގެ ހެކިބަހުގައި ފުލުހުންނަށްތަކާ ހުރިކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ ވީޑިއޯ އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު މިއީ އެއް ތަށްޓެއްގައި ދިރިއުޅެމުންދިޔަ ބައިވަރު ފަރާތްތަކެއްކަމާއި، މި ފަރާތްތަކަށް އެކަކު އަނެކަކަށް ދީގެން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ)ގެ އަދަދުން ބައެއް 24 (ސައުވީސް) ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ނުދިކަމާއި، އެގޮތުން އެއްބަސްވުން ހަމަ ބަދަލަށް އެހީތެރިކަން ފުރުޞަތުދިނުމުގެ ގޮތުން އެކަކު ޖާގަ އަނެކަކު ނިގުޅައިދޭކަމަށް ތިބިކަމާއި، ދެފަރާތުން ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖުން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތާއި ބަދަލުގެ މި މައްސަލައިގައި ފަރާތާ ލިބެންދެކޭކަމަށް ނުވަތަ ބިލު ވަގުން ދިމާ ފަރާތްތަކަށް ބަލާ ފަރާތާއި އެއްބާރު އެ ވީޑިއޯ ފުޓޭޖުން ފެނިގެން ގޮތުގައި އޮޕީއެލް އެއް ތަށްޓެއްގައި ހުރިކަމާއި ޖަމާކުރި އެއް ބޮޑު މި މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށް އެއް ހެކިކަން ނުވަތަ ޤަރީނާއެއްކަމަށް ދެކޭފަދަ ކަމެއްކަމަށް ނުވާކަމަށެވެ.

---

[2] އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން 21 ނޮވެމްބަރު 2022ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކުގެ ރައްދުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތައް

[3] ޙަސަން ޢަލީ އަދި އަބްދުއްލަޠީފް މުޙައްމަދު ވ. ދިވެހި ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)

8. އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން އެހެން ފަރާތްތަކަށް އޮޅުވާލައިގެން މަކަރު ހަދައިގެން ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ މާނައިގައި ބޭނުންވާގޮތަކަށް އެފަރާތުން ކުރަ އަމަލެއް ނުވަތަ ކުރަން އުޅުން އަމަލެއް ދައުލަތުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނެކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ ދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަފްސީލަށް ބަލާއިރު ފެންނަން އޮންނަނީ -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށާއި، ނަމަވެސް މިހާރު ހެކިންގެ ހެކިބަހާ އެހެނިހެން ކަންކަމަށް ބަލާއިރު މިއުޅެނީ -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ)ގެ އަދަދެއްކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މި ހާދިސާ ފެއްޓިގެން އަންނަ ގޮތަށް ބަލާއިރުގައި ދައުލަތުން ދަޢުވާކުރާ ވަކި ބޭރު އަދަދަކަށް ގޮސްފައިވާކަމުންނެވެ.

9. ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ފެންނަން އޮތީ -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށާއި، ހެކިންގެ ހެކިބަހަށް ބަލާއިރު އެ ފައިސާއަކީ އެކަކު އަނެކަކަށް ފައިސާ ނަގައިދިނުމުގެ ގޮތުން އެކަކު އަނެކަކުގެ އެކައުންޓަށް ފައިސާ ޖަމާކުރެވުނުކަމަށާއި، އެގޮތުން ޖަމާކޮށްދިނުމަށްފަހު ފައިސާ ނަގައިގެން ދޫކުރެވުނުކަމަށާއި، އެއްކަލަކުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކާ މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން ބޭނުމުގެ ބަދަލުގައި ހިނގައިގެން މީހަކު އަލުން އޮޅުވާލާ މަކަރު ހަދައިގެން ނަގާފައިވާ ފައިސާއެއްކަން ދައުލަތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށާއި، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ރިޕޯޓް ހެކިތަކުން ބަޔާންކޮށްފައި ކޮމިޝަނުން ގެންގުޅުނުކަމަށާއި، އަދި އެ ކޮމިޝަން އެއީ އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން ސައިކަލެއް ނަގައިދިނުކަމަށް ބުނެ އެފަރާތަށް ތަޙުޤީޤުކުރެވިފައިވާ އެއްބަސް ނޫންކަން ހެކިންގެ ހެކިބަހުން އެނގެން އޮންނަކަމަށެވެ.

10. އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން އިސްތިދުލާލު ބޭންކް ޓްރާންސްފަރ ސައިކަލް ނަގައިދިނުމަކަށް އެދުނުކަމަށް ދައުލަތުން ބަޔާންކުރައްވައި، ސައިކަލު ނަގައިދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު ކުރެއްވި ފަރާތުން ކުރި އަމަލަކީ އިސްތިދުލާލު ބޭންކްގެ ކާޑު ފަރާތަކާއި ގުޅިގެން ހިނގުނު، ކާޑު ގެޓުވެއްސަން، ކާޑު އިޔަވާ ކާޑަށްޓަކައި ދައުލަތުން ބަޔާންކުރައްވައިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި ފޯނުން ހަނދުމަ

13/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު) (މީގެ ފަހުން "ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ[4] 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ކަންތައްތަކާ ޚިލާފަށް ދަށު ކޯޓު ފަނޑިޔާރު ކުރަ ސަބަބެއް ދައުލަތަށް ބުނެދީފައިނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުން އެދެނީ ދަށު ކޯޓުގައި ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކުރެއްވި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ހުރި ގޯސް ކަންކަމާ އެއްވެސް ގޮތަކުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދެވިފައިނުވާތީ، ދަށު ކޯޓުގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށްދެއްވުމަށް މައްސަލަ ނިންމަވައިދެއްވުމަށް އިސްތިއުނާފު ޢަރްޟުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

ޝަރީޢަތަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަންތައްތައް

ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާ

12. ދައުލަތުން މި ދަޢުވާ ކޮށްފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 3 ވަނަ ނަންބަރަށް ބަލާފައި، އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ޖިންސީ ކުށުގެ ދަޢުވާއެވެ. ބަލާލެވުނު ޤާނޫނީ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކުރަނީ އަންނަނިވި ގޮތުގައިވެއެވެ.

> 212. (ހ) އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލުކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ:
>
> (1) އުނގުޅުމުގެ އަނގަޔާ މުލާ ފާރާގެ ތެރެއަށް ނުވަދައިގަތުން؛ އަދި
> (2) މަކަރާއި ހީލަތުން އޭނާ ކުރުން؛ ނުވަތަ
> (3) ގަދަކަމުން އޭނާ ކުރުން

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2010

210. (ހ) މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ
އަދަބު ދަރަޖަކުރެވޭނީ، އަންނަނިވި ގޮތުގެމަތިންނެވެ:

(3) -/5,000 ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ ޖިނާޔަތުގެ
5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

13. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތުގެ[5] 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި "ޖޭކުން" މާނަކޮށްދީފައިވެއެވެ. "ޖޭކުން" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަންގާއަށް އެކަމުގެ ވަސްފާއެއް ދައްކައިގެން ފިކުރެއް ނުވަތަ ހިތުމަތިން ކޮންޓްރޯލް ބޭން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ވިޔަފާރިކަން، ކަމުގެ ނުވަތަ ސިފަޔަކުން ދައްކައިގެން، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި އަމިއްލައި، އެކަމުގެ އެހެން ގޮތެއް ކޮންޓްރޯލު އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުން ކަމުގައެވެ.

14. ކުށެއް ފުރިހަމަވާކަމަށް ބެލުމުގައި، ކުށުގެ ރުކުންތަކުގެ ތެރެއިން، މާއްދީ ސަބަބުގެ ރުކުނާއި، ކުށުގެ ނިޔަތުގެ ރުކުން ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ. ކުށުގެ މާއްދީ ސަބަބުގެ ރުކުންތައް ކަމުގައި ބެލެވޭނީ ކުށްކުރި މީހާގެ އަމަލު، ނުވަތަ ހާލަތުތައް، ނުވަތަ އަމަލުން ނުކުމެ ނަތީޖާއަށެވެ.[6] މީހެއްގެ އަމަލުން ނުކުމެ ނަތީޖާއަކީ، އެ އަމަލުގެ ނަތީޖާކަމުގައި ބަލާނީ އެ ނަތީޖާއަކީ، މީހަކު ކުރި ވަކި އަމަލަކުން ނޫން ގޮތަކަށް ނުކުންނާނެ ނަތީޖާއަކަށް ނުވާނަމަ، އަދި ދެއްވާ ބަޔާންކުރާ މިނާ އުފެދުނުގޮތުން ޖިނާޔަތަށް، ނުވަތަ ޤާނޫނުގެ މައްސަލަ ދެއްވާ ކުރާނު ކުށުގެ ނިސްބަތަށް ބަލާއިރު، އެ ނަތީޖާއަކީ އެ އަދަބާ މާބޮޑު ގުޅުމެއްނެތް ނަތީޖާއެއްކަމުގައި ނުވާނަމަ، އޭގެ ޒާތުގައި މީހެއްގެ ވަކި އަމަލަކާ ނުލައި ހިނގި ކަމަކަށް ނުވާނަމަ، އެހެން މީހެއްގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކުރާ އަމަލަކާ މާބޮޑު ގުޅުމެއް ނެތް ނަތީޖާއަކަށްނުވުމެވެ.[7]

---

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014
[6] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު
[7] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްއުޤޫބާތު)ގެ 22 ވަނަ މާއްދާ

15. ކުށެއްގެ ރުކުނުތައް ފުރިހަމަވުމުގައި ކުށުގެ މަޤްޞަދާގުޅޭ ރުކުނުތަކުގެ އިތުރުން، ކުށުގެ ނިޔަތާއި ގުޅޭ ރުކުނުތައްވެސް ފުރިހަމަވާންވާނެއެވެ.[8] އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި ކުށުގެ ކޮންމެ ރުކުނެއް ސާބިތުކުރެވިގެން ނޫނީ އެއްވެސް މީހެއްގެ މައްޗަށް ކުށެއް ސާބިތުކުރެވިގެންވާކަމަށް ނުބެލޭނެއެވެ. އެ މިންވަރަށް ހެކި ލިބެން ނެތް ޙާލަތުގައި، [illegible] ދަޢުވާ މީހާއަކީ ކުށެއް ނުކުރާ މީހެއްކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ[9] 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންގަނޑެވެ. "އެކަށީގެންވާ މިންވަރުގެ ޝައްކެއް ނުކުރެވޭނެ މިންވަރު" ނުވަތަ "އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއް ނެތް މިންވަރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، [illegible] އިންސާފުގެ ވިސްނުމުން ވިސްނާއިރު، ކަމަކާމެދު ލިބިފައިވާ [illegible] އެހެން ގޮތަކަށް ވިސްނުމުން ފުރުޞަތުގެ، އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތުމެވެ.[10]

16. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގައި[11] ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، މި ޤާނޫނުގައި އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިނުވާނަމަ، އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއްނެތި މިންވަރަށް ކުށުގެ އެންމެހައި ރުކުނުތައް ސާބިތުކޮށްދިނުމާއި، އަދި އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ ޝައްކެއް ނުކުރެވޭން މިންވަރަށް އިސްތިސްނާގެ އެންމެހައި ޙާލަތުތަކާއި، ޢާންމު ނޫން އެންމެހައި ދިފާޢުތަކާއި، އަދި ކުށެއްކަމުގައި އެ ޢަމަލު ނުބެލުމަށް ހުރި އެންމެހައި ޙާލަތަކާ ދަރަޖާ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ ދަޢުވާ ނުހިނގާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމާއި، ދަޢުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ މައްސަލަ އުފުލިފައިވާ ކުށުގެ ޖެހޭ އެ ފަރާތުން އުފުލަންޖެހޭކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ [illegible]

---

[8] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު އަދި މި ޤާނޫނުގެ 24 ވަނަ މާއްދާ

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 17 ވަނަ މާއްދާގެ (111)

[11] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014

ހެއްކެއްގެ ބުރަދަނަށް ބަލައި ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ދައުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.[12] އެހެންގޮތަކުންނަމަ، ކުށް ކުރުމުގައި ކުށުގެ މަޤްޞަދާއި [illegible] ރުކުނާއި، ނިޔަތާއި [illegible] ރުކުން ފުރިހަމަވެފައިވާކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ޝައްކުކުންނެތި ސާބިތުކޮށްދޭންޖެހޭނީ ދައުލަތުންނެވެ.

ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހެކި

17. މި އިސްތިއުނާފު ބަލާކޮށްފައިވަނީ ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކި ދަށު ކޯޓުން ވަޒަންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށެވެ. މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ކުރި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ހެކިންނެވެ.[13]

17.1 މުޙައްމަދު ފުއާދު، އއ. އުކުޅަސް/ފެންފިޔާޒުގެ

17.2 އަލީ ޙަބީބް، ށ. ފީވައް/ސޯސަން

17.3 އަބްދުﷲ ޙަބީބް، ށ. ފީވައް/ސޯސަން

17.4 އަޙްމަދު ފަރާޖް ފަހާސް، ކ. މާފުށި/ގ. ފުރަގިރި

17.5 ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު (ސ.ނ3138)

17.6 ހ.މެރިންޖެރީމް އާޒީއުމް މެޝިންތައް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖް[14]

---

[12] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 15 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރު

[13] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ "ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 9 ވަނަ ނުކުތާ

[14] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ "ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 23 އަދި 24 ވަނަ ނުކުތާގައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-A1/145/2018/1214 (16 ޖުލައި 2018) ސިޓީގައި އެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 382/ކގރކ/2018/880 (11 ޖުލައި 2018) "ދައުވާ ފޯމް" އިން އިސްތިދުލާލް ތަޞްވީރުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ ބެލުމުގެ ކުރުގެ ދައުވާއާ ގުޅޭ ފޮޓޯގެ ޖަދުވަލު 2ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރާއި 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްކްރީންޝޮޓްތަކުގެ ކޮޕީ ހިމެނޭ ސީޑީއާއި، މެރިންޖެރީމް އާޒީއުމް މެޝިންތައް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖް ހިމެނޭ ސީޑީ މައްސަލައާއި ކޮޕީ ފޮޓޯތަކާއިއެކު، ސްކްރީންޝޮޓްތަކުގެ ކޮޕީ ހިމެނޭ ސީޑީއާއި، އިމާރާތުގެ މެޝިންތައް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖް ފޮޓޯކޮޕީކުރުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން އެ ސިޓީ ދިރާސާކުރެއްވުމުން ދައުވާކުރުމުން ފޮޓޯކޮޕީފައިވާ ދެ ސިޓީގައި ހިމެނުމުގެ މެރިންޖެރީމް އާޒީއުމް މެޝިންތައް ހުންނަ އިމާރާތުގެ ސީސީޓީވީ ފުޓޭޖް ކަނޑައެޅިކަމާއި، އަދި އިސްތިހާރު ރަސްމިއްޔާ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ ގުޅޭ ކުރުގެ ދައުވާ ފޮޓޯގެ ޖަދުވަލު 2ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރާއި 6 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްކްރީންޝޮޓްތަކުގެ ކޮޕީ ހިމެނޭ ސީޑީ، ޝަރީޢަތުން ހުށަހަޅާ އެއް ސިޓީ ދިރާސާކޮށް ކުރުވިފައިވާ ކޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާކަމެވެ.

17.7 މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 (06 މާރިޗް 2018) ވީޑިއޯ އަންޑް އިމޭޖް އެނާލިސިސް ރިޕޯޓު

17.8 މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7703000110960 އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓް

17.9 އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712474110101 އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓް

18. މި މައްސަލައިގައި އއ.އުކުޅަސް، ފެންފިޔާޒުގެ މުޙައްމަދު ފުއާދު ދީފައިވާ ހެކިބަސްގައި ބުނެފައިވަނީ އިސްމާޢީލް ރަޝީދަކީ މުޙައްމަދު ފުއާދު ދަންނަ ފަރާތެއްކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ބާޠިލުކުރެވިފައިވާ ސަބަބު ސާފުކަމަށާއި، އެކަން ހަނދާން އެބަހުރިކަމަށާއި، އެ ހާދިސާ ހިނގީ 12 ޖޫން 2017ގައިކަމަށާއި، އޭރު މުޙައްމަދު ފުއާދު ދިރިއުޅެނީ މާލެ ގ.[illegible] 1 ގައިކަމަށާއި، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުއާ ދިމާވެފައިވަނީ [illegible] ގެއިންކަމަށާއި، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ [illegible] އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ އެކައުންޓަކަށް ބަދަލުކުރަން، އެ މީހަކު [illegible] އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ފައިސާ ބަދަލުކުރިކަމަށާއި، ހަނދާންވާ ގޮތުގައި ތިން ފަހަރެއްގެ މަތިން -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ބަދަލުކުރިކަމަށާއި، ބަދަލުކުރީ އޮންލައިން ޓްރާންސްފަރ އަދި [illegible] ބަދަލުކުރިކަމަށާއި، [illegible] ބަދަލުކޮށްފައިވަނީ -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށާއި، ބާކީ ބަދަލުކުރީ [illegible] އޮންލައިންޓްރާންސްފަރކަމަށާއި، [illegible] ކައިރިއަށް އިސްމާޢީލް ރަޝީދުއާއި [illegible] -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައި [illegible] ([illegible] ފައިސާ) ދިން ހަވާލުކުރިކަމަށާއި، މި ފައިސާ ދިން އިރު [illegible] ނުވާކަމަށާއި، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުއާ [illegible] ސަރުކާރުގެ [illegible] އިސްމާޢީލް ރަޝީދު [illegible] ކަން އަބްދުﷲ ރަޝީދު އަދި ރަޝީދުއަށް،

ފަރާތްއަދު އެންގޭނުކަމަށާއި، އެއީ އެއިރު އެކުވެރި އުޅުނު މީހުންނަކަމާއި، އިސްޓާފް ރަޝީދުއާ ޙަވާލުކުރި ފައިސާ އިސްޓާފިލް ބޭނުންކޮށް ދޫކޮށްލިކަމުގެ ނުނިގޭކަމަށެވެ.[15]

19. މި މައްސަލައިގައި ށ.ފީވަކް، ސޯސަން، ޢަލީ ރަޝީދް ދިފާޢުގެ ހެކިބަހުގައި ބުނެފައިވަނީ، އިސްޓާފް ރަޝީދު ދަންނަވާކަމަށާއި، އިސްޓާފް ރަޝީދުއާ އެއް ގެއެއްގައި އުޅުނުކަމަށާއި، އެ ގޭގައި އުޅުނީ ހަނދާންވާގޮތުގައި 2017ވަނަ އަހަރުގައިކަމަށާއި، އެ ގޭގައި އެއް ދުވަހުއްގައި ދިރިއުޅުނީ ޢަލީ ރަޝީދާއި ޢަލީ ރަޝީދުގެ ދައްތާއި، އިސްޓާފް ރަޝީދާއި، ފަރާތްއާއި އަދި މުޙައްމަދު ފުއާދާ ކަމަށާއި، އިސްޓާފް ރަޝީދުގެ ރައްޓެހިން އިސްޓާފިލް ބަންދުގައި އޮތުމުން ބުނުން އަވަހަށް (ސަޕްލަޔަރ) ދީނެ ކަމަށް ބުނުމުން ފުއާދު، އިސްޓާފް ރަޝީދުގެ އަތަށް ދޫކުރި ދިންކަމަށާއި، ދޫކުރި މަސްވަރު ނުވާނަ ކަމަށާއި، އޭނާ (ފުއާދު) ބަންދުން ސްޓޭޖްމަސްޖ ދިރިއުޅުއްވާ ނުރިހުނުކަމަށާއި، ބަންދުކޮށްފައިވާ ނުހިމާކަމަށާއި، އެ ދިރިއުޅުމުގެ ފަރާތްތައް ބަހައްޓައިގެން ނުވަތަ ރަސްމީ (އިސްޓާފް ރަޝީދުގެ) އެނދުމަތީންކަމަށާއި، އެއްވެސް ދިރިއުޅުނު ނުއިނގޭކަމަށާއި، ފުއާދު ބުނެފައިވަނީ ފުރަތަމަ 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ދިން ވަކިވަކިކަމަށާއި، އޭގެ ސާބިތު ދޮށިކަމަށާއި، އާޖިއްމު ފެށިއިން ވާގި ދިން ފަހަކަ ދެނިކަމަށާއި، އޭނާ (ފުއާދު) ދިނީ 30,000/-ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ދިން ވަކިވަކިކަމަށާއި، އެކުންނެކުން ބަދަލުދީ 20,000/-ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) އަތުން ދިންކަމަށް ކަމަށާއި، އިސްޓާފް ރަޝީދު ފައިސާ ދޫކުރިކަމަށް ދިނީ އޭނާ ޖޫނުން އުޅުނުކަމަށެވެ.[16]

20. މި މައްސަލައިގައި ށ.ފީވަކް، ސޯސަން، ޢަބްދުﷲ ރަޝީދް ދިފާޢުގެ ހެކިބަހުގައި ބުނެފައިވަނީ، އިސްޓާފް ރަޝީދު ދަންނަނީ އެއް ދުވަހެއްގައި އުޅުނީ ކަމަށާއި، އެ ގެއަކީ މާލެ ގ.ދުނުންފިޔާ ކަމަށާއި، އެ ގޭގެ ކޮޓަރިގައި

---

[15] 01 ފެބުރުއަރީ 2021ގައި މުޙައްމަދު ފުއާދު ޝަރީޢަތަށް ދިފާޢުގެ ހެކިބަސް. މި ބަޔާން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ފައިސަލާގެ "ފައިސަލާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 17 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

[16] 12 ޑިސެމްބަރު 2019ގައި ޢަލީ ރަޝީދް ޝަރީޢަތަށް ދިފާޢުގެ ހެކިބަސް. މި ބަޔާން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ފައިސަލާގެ "ފައިސަލާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 13 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ.

އުޅުނީ ފުއާދާއި ޢަލީ ޙަބީބާއި ފަރާޙްއާއި އިސްޙާޤްކަމަށާއި، އެއް ކޯޓަރިއެއްގައި އުޅުނުއިރު ފުއާދު ސަރިކަތުގެ ގަމުދުގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިޔަކަން އެނގޭކަމަށާއި، އިސްޙާޤް ޙަސަނުގެ ޙަރަކާތްތަށް އިސްޙާޤުގެ ބޭނުންކުރި އުޅޭތީ ފުއާދު އަވަހަށް ސަރިކަތުން ބޭނުންވާތީ އިސްޙާޤް ޙަސަނުގެ ބޮޑުބައެއް އެހެންގޮތަކަށް ބެލެހެއްޓުން، އިސްޙާޤް ޙަސަނުއަށް ހާލު ދިމާވެގެން އެކަން އަވަސްކުރަންވެގެން އުޅުނުކަމަށާއި، އެހެން އިސްޙާޤް ޙަސަނުއަށް ބޭނުންކުރަން އެވަނީ ދިރުނުކުރަންކަމަށާއި، ސަރިކަތަށް ބޭނުންވާ ޗެކުދުއްނަމުން އިސްޙާޤް ޙަސަނު ޝީނު ފުއާދު އެވަރަށް ދިއްކުރަންކަމަށާއި، އެ ބަދަލު ކުރިއަށް ނުދެކުނުކަމަށާއި، ޗެކުދުއްނަމުން ކަމަކީ ޝީޓް ޝޮޕިން ފުރަނުކަމަށާއި، ފުރީ ފެއިންގެ އެނދުމުޖިސްގައި ހުރި އެއްޗެހިކަމަށާއި، އާގައި ހުރި އިސްޙާޤް ބޭނުންކުރާ ގެ ދިމާއަށް ކާޑްޝަޝާއް ކަމަށާއި، -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ބޮޑުކަރުން ދެމީނާ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަމަށާއި، -/20,000ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) ދިން ވާހަކަ ބުނިކަމަށާއި، ބޭންކުޓްރާންސްފަރ ކުރެވުނު ރަޖިސްޓަރީ ވެސް ނުނިކުންނަކަމަށާއި، ބޭރު ފައިސާ ހުށަހެޅުނު ބަސްތާއެއް ޗެކުއަރުން ބަދަލުކުރިކަމަށާއި، ސަރިކަތް ނުދިއުމުން ފައިސާ ހޯދަން ފުރާދު ގުޅިކަމަށާއި، ގުދުމުން ބޭނީ ބަދަލުކުރެވިފައިނުވާ ކަމަށާއި، ދިން އެ ތާކު ބަދަލުކުރެވިފައި ކުޑަކޮށްފައިވާ ކެޔޮން ވިޔަފާރި އިސްޙާޤް އަހަރުން އެކުން ވަގުތުތަކުން ދިމާއަށް ކަމަށާއި، އެ ވާހަކަ ގޮތުން ދެއްކި އަޅެ އެއްކަކަމަށާއި، އެތަންގައި ޢަބްދުﷲ ޙަބީބުގެ އިތުރުން ހުރި ފަރާޙް ކަމަށްވެއެވެ.[17]

21. މި މައްސަލައިގައި މާލެ، ގ. ފުރެގެރި، އަޙްމަދު ފަރާޙް ދިފާޢާ ހެކިބަހުގައި ބުނެފައިވަނީ ހާދިސާ ހިނގި ދުވަސްވަރު އުޅުނީ ދެކުނުފިޔާ 8ވީ ގައިކަމަށާއި، އެއިރު އެއް ކޯޓަރިއެއްގައި އުޅުނީ އަލީ ޙަބީބާއި، ޢަބްދުﷲ ޙަބީބާއި، އިސްޙާޤް ޙަސަނާއި، ފުއާދާއި އަދި އިމްރާން ކޮއްޓެއް އުޅުނުކަމަށާއި، އެ ގޭގައި އުޅުނުއިރު ސަރިކަތުން ނުވުނު ވާހަކަދައްކާ ދެކެވުނުކަމަށާއި، ހަމައެއްވެސް ގޮތަކަށް އެއީ އިސްޙާޤް ބޭނުން

---

[17] 12 ޑިސެންބަރު 2019ގައި ޢަބްދުﷲ ޙަބީބް ޝަރީޢަތަށް ދިފާޢާ ހެކިބަސް. މި ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ "ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 15 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

މުދުވެރިކޮށްކަމަށާއި، އިސްޙާޤް ރަޝީދުގެ ކޮންމެވެސް ބޭބޭއެއް ނޫނިއްޔާ ކޮންމެވެސް ތިމާގެ މީހެއް އެތަނުގެ މަތީ ފޮތި ޝަހާރުގައި އުޅޭތީ އިސްޙާޤް ރަޝީދު މުދުވެރިކޮށް ނުދީއްޔާ ފަސްކަރާވާލާކަމަށް އަޅުއްވިފައިވާކަމަށާއި، އެގޮތަށް އިސްޙާޤް ރަޝީދު ބުނި އަޑު އެހިކަމަށާއި، އެއީ ދެ މީހުން އެކުގައި (ފުއާދުއާއި އިސްޙާޤް ރަޝީދު) ދެމެދު ވާހަކަދެއްކިކަމަށާއި، އެކަން ފާރިސް ނޭނގޭކަމަށާއި، އެއްވެސް ކާރެއް ނުފެނޭކަމަށާއި، ދަށު ހިނގާނެ ކާރުގެ ބުރިތައް ނޭނގޭކަމަށާއި، ބަލާ ގާތު ނޭނގޭކަމަށާއި، ސައިކަލުތަކުން ފައިސާއަށްފަހު ވި ގޮތް ނޭނގޭކަމަށާއި، ފާރިސް ވާހަކަދައްކާކަމަށާއި، ކާބަޔާ ފާރިސް އަހުމުން، ދެން ކަލޭ އިސްޙާޤް ރަޝީދު ފޯނުން ބުނި އަޑު އެހިކަމަށެވެ.[18]

22. މި މައްސަލައިގައި ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު (ސ.ނ3138) ދީފައިވާ ހެކިބަހުގައި ބުނެފައިވަނީ އިސްޙާޤް ރަޝީދު ނުދަންނަކަމަށާއި، ޕޮލިސްއިން ޕޮލިސް ސަރވިސްއިން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓް[19] (ފޮޓޯ ނަންބަރު 10 ގައިވާ) ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު ތަޙުޤީޤުކުރި ރިޕޯޓެއްކަމަށާއި، ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާތާ 13 (ތޭރަ) އަހަރުވެފައިވާކަމަށާއި، އަދި 2011ގައި އިންފޯމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ދާއިރާއިން ޑިޕްލޮމާ ހާސިލުކޮށްފައިވާކަމަށާއި، 2014އިން ފެށިގެން ޕޮލިސް ސަރޖަންޓް އާދަމް މުޙައްމަދު މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ގޮތުގައިކަމަށާއި، މި މައްސަލައިގައި ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކުރައްވައިދިނީ ޑިޖިޓަލް އިންވެސްޓިގޭޝަން ޑިޕާޓްމަންޓުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ދެ ވީޑިއޯ ގުޅިގެންކަމަށާއި، އެގޮތުން ބޭނުންކޮށް ދެ ވީޑިއޯގެ ހިމެނޭ ދެ އެވިޑެންސް އެނަލައިޒްކުރެއްވިކަމަށާއި،

---

[18] 12 ޑިސެންބަރު 2019ގައި އަޙްމަދު ފަޔާޟު ފާރިސް ޝަރީޢަތުގައި ދީފައިވާ ހެކިބަސް. މި ބަޔާން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 މައްސަލައިގެ "ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު"ގެ 14 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

[19] ރިޕޯޓު ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 (6 މާރިޗު 2018) "ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓު"

އެގޮތުން ކޭސް ބެކްގްރައުންޑުގެ ރިޕޯޓުގެ 1 ވަނަ ޕޮއިންޓުގެ ދަރުސްވާ ޓޭބަލްގައި އެ ދީ އެވިޑެންސް ނަންބަރާއި ކޮށް ތަށްޓެގެ ފޮޓޯކޮޕީކަން އެނގޭކަމަށާއި،[20] އަދި ތަހުލީލުކުރުމަށްޓަކައި 2018 ފެބްރުއަރީ 26ގައި ގއ.ވިލިނގިލި، ޖޯން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ފޮޓޯ ނަގާފައިވާކަމަށާއި، މި ރިޕޯޓު އެނަލައިޒްކޮށް ތަހުލީލުކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވުނު ސޮފްޓްވެއަރއަކީ އެކްރޮބެޓް 5 ކަމަށާއި، ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ އޭޓީއެމްގެ ދި ފުޓޭޖުގެ ވީޑިއޯކަން ފެނުނަ މީހާ ގއ.ވިލިނގިލި، ޖޯން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދު ބެލެވުނުކަމަށާއި، އެގޮތުން ބޭރު ބެލުމުން ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އޭޓީއެމް ފުޓޭޖުން ފެނުނު މުހައްމަދާއި ހަމަ ސިފައާ ފެނުނުކަމަށް ރިޕޯޓުގެ 4.1ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އަދި 4.1.1 ގައި ބޮޑީގެ ކާބުގެ ފުޓޭޖްފައިލް، ހިރަސްގެ ބާވަތާއި ތޫރު، ސޯރަޖެގެ ބާވަތް، ޓިނޯޕީގެ ބާވަތް، މި ހަމަތަކަށް ސިފަ އެއްގޮތްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އަދި ރިޕޯޓުގެ ކޮޅުން ފޮޓޯގްރާފުގައި ރަނގަޅަށް ސިފަ ފެނުނުކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މި މައުސޫލުގައި ދިފާޢުން ވީޑިއޯ ފުޓޭޖު ބަލާ މި މައްސަލައިގެ ހިނގާފައިވާ އިސްމާޢީލް ރަޝީދުއާއި އެއްގޮތްކަމަށް، 4 ސިފަ ފެނުނުކަން ހުރި އެއް އިސްމާޢީލް ރަޝީދުކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، މިއީ ސައްޙަ ރިޕޯޓެއްކަމަށެވެ.[21]

23. މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސްގެ ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 (06 މާރިޗް 2018) "ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓު"އާއި ހހ.ހުޅުމާލެ، ފެންފިޔާޒުގެ، މުހައްމަދު ފިޔާޒުގެ އަތުން ގއ.ވިލިނގިލި، ޖޯން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދު -/30,000ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ނަގާފައި ސަރުކާރަށް ގެންނެވުމަށް ބުނެ މަކަރާއި ހީލަތް ހަދާފައިވާ ކަމަށް ބެލެވޭ މަކަރާއި ދޮގުން

---

[20] މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ފޮރެންސިކް ސަރވިސަސް ރިޕޯޓު ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 (6 މާރިޗް 2018) "ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓު"ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެނަލައިޒް ކުރެވުނު ފައިލު ނަންބަރު QE1803087 ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ވީޑިއޯ ފުޓޭޖު ހިމެނޭ ޑިވިޑީއާއި، ނަންބަރު QE1803088 ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ވީޑިއޯ ފުޓޭޖު ހިމެނޭ ޑިވިޑީއާއި ނަންބަރު KE1803960 ގއ.ވިލިނގިލި، ޖޯން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ ފޮޓޯކަމަށެވެ.

[21] 22 ޖަނަވަރީ 2020ގައި ޕޮލިސް ސާޖަންޓް އާދަމް މުހައްމަދު (ސ.ނ3138) ޝަރީޢަތަށް ދެއްވި ހެކިބަސް. މި ބަޔާން ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ދަޢުވާގެ "ދަޢުވާ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ" 16 ވަނަ ނުކުތާގައި ހިމަނާފައިވެއެވެ.

ކަމަށާއި، މިގޮތުން އެނަލައިޒް ކުރެވުނު އިމާރާތްތަކުގެ ނަތީޖާއަކީ އިމާރާތް 1، އިމާރާތް 3 އަދި އިމާރާތް 5 (ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގެ ވީޑިއޯ ފުޓޭޖް ހިމެނޭ ޑީވީޑީ) ގައި ފެންނަ މީހާއާއި އިމާރާތް 2، އިމާރާތް 4 އަދި އިމާރާތް 6 (އިސްހާމް ރަޝީދުގެ ފޮޓޯ) ގައި ފެންނަ މީހާގެ އެއްގޮތް ސިފަތަކެއް ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވޭކަމަށާއި، މިގޮތުން އެއްގޮތަކަށް ފާހަގަކުރެވޭ ސިފަތަކީ، ބޭސިކް ބައިއޮލޮޖިކަލް ޕްރޮފައިލް (އުމުރުފުރާ، ޖިންސު އަދި ނަސްލު)، ހަށިގަނޑުގެ ބައްޓަމާއި ކުލަ، ނޭފަތުގެ ބައްޓަން އަދި މޫނުބުރުގެ ބައްޓަން ކަމުގައި މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކުރެއެވެ. ކޯޓުން ބާއްވާފައިވާ ހިނގާފައިވާ ހާދިސާގެ ވީޑިއޯ ފުޓޭޖުން ފެންނަ މީހާއާއި އިސްހާމް ރަޝީދުގެ އެއްގޮތް 4 ސިފަ އެކުލެވޭކަމަށެވެ.

24. މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކަށް ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ ނަމުގައި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730000110960 އެކައުންޓުން އިސްހާމް ރަޝީދުގެ ނަމުގައި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7712474110101 އެކައުންޓަށް 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރ ކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ހަމަ އެ ދުވަހުގެ 23:16 އެހައިކަންހާއިރު، ހ.މުރިއާމް އޭޓީއެމްއިން 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ ނަމުގައި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްގައި ހުޅުވާފައިވާ ނަންބަރު 7730000110960 އެކައުންޓުން ނަގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ.[22]

ހެކި ވަޒަންކުރުން އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ނުކުތާތައް

25. ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކޯޓަށް މި މައްސަލައިގެ ޖަދުވަލު މި މައްސަލާ ދުވެގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަސް މި މައްސަލައިގައި ބަރުމު ފިންގަރޕްރިންޓް ނަމޫނާ ހޯދުމުގެ ފުރުސަތު ނުވާތީ، އަދި އެކަމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ބަލާ ދައުލަތުން އޮންނަންޖެހޭނެ،

---

[22] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޝަރީޢަތުގެ "ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް"ގެ 21 ވަނަ ނުކުތާ

އަދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު F1(a)/VIAR/2018/51 (6 މާރިޗު 2018) "ވީޑިއޯ އެންޑް އިމޭޖް އެނަލިސިސް ރިޕޯޓު" އާއި ބޭންކް ސްޓޭޓްމަންޓްތަކުން ފައިސާ ބަދަލުކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތްއިރު، ވިއްކުމުގެ ކުށުގެ ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ މިކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާކަމެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި ހެކިންގެ ބަޔާންތަކުން ބަލާއިރު، މި [illegible] އަމަލު ހިންގިއިރު، މުޙައްމަދު ފާއިޒާއި އަލީ ޙަބީބާއި، ޢަބްދުﷲ ޙަބީބާއި، މުޙައްމަދު [illegible] ފާރޫޤާއި، އިސްމާޢީލް ޝަރީފާއި އެއް ކޯޓަރެއްގައި ހުރެގެން [illegible] އެނގެއެވެ. އަދި ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މި [illegible] އެންމެން އެއްކޮށް ހުރިހާ [illegible] [illegible] [illegible] ހުރި ކޯޓަރިއެއްކަމަށްވެސް އެނގެއެވެ.[23]

27. މުޙައްމަދު ފާއިޒު ސައިކަލެއް ގަންނަންވެގެން ވާހަކަ ދައްކަމުން، އިސްމާޢީލް ޝަރީފުގެ [illegible] މީހެއް އިސްމާޢީލް [illegible] [illegible] ބުނުމުން، އެ މީހަކު [illegible] ސައިކަލުގައި [illegible] މުޙައްމަދު ފާއިޒާއި އިސްމާޢީލް ޝަރީފާ ދެ މީހުން [illegible] [illegible] [illegible] އަލީ ޙަބީބާއި، ޢަބްދުﷲ ޙަބީބާއި، މުޙައްމަދު [illegible] ފާރޫޤާއި [illegible] މި [illegible] [illegible] ހެކިބަހުން އެނގެއެވެ. އެހެނަސް، މިކަން [illegible] ފައިސާ ބަދަލުކުރި [illegible] ސީދާ އެއްވެސް ހެކިތެރިއަކުން [illegible] އެ [illegible] ހެކިބަހުން އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] އަލީ ޙަބީބު [illegible]، އެ [illegible] މުޙައްމަދު ފާއިޒުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިސްމާޢީލް ޝަރީފުގެ [illegible] އަލީ ޙަބީބު [illegible]، އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އަލީ ޙަބީބު [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަލީ [illegible] [illegible] [illegible]،

---

[23] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ "ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް"ގެ 25 ވަނަ ނަންބަރު

އެކަމާ ގުޅޭ އެއްވެސް ލިޔެކިޔުމެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމުގައި ބުނެފައިވެއެވެ. ޝަރުޢީ ހެކިންގެ ތުހުމަތިން އަބްދުﷲ ޙަބީބް ބުނެފައިވަނީ ސައިކަލް ނެގުމަށް ތިލަފުށިން ހަވާލުކުރިކަން އެނގޭނީ އެތަނިން މުޙައްމަދު ފުއާދު ބުނުމުންކަމަށާއި، ތިލަފުށުންނަށް ބަދަލުކުރި ތަން ނުދު އެ ހިސާބަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށެވެ. އެހެނަސް، ކޯޓަށް ޙަބީބް މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ އަރިހުން ކީޗޭން ހަވާލުކުރި ތާ ވިދާޅުވި، ސައިކަލްގެ ކީޗޭން ހަވާލުކުރިކަމުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

28. ކޯޓަށް ޙާޟިރުވި ސައިކަލް ނެގުމާ ގުޅޭ ތިލަފުށުންނަށް ސާޖަންޓް އާދެ ހިސާބު ގޮސްފިޔަތަށް އެނގޭކަމަށް މި ތިލަފުށުންނަށް ހަވާލުކުރި ހަވާލުވެރި އަބްދުﷲ ޙަބީބަށް ކަން މި ފަރާތުގެ ހިތަވަރުން އެނގޭއިރު، މި ތިލަފުށުންނަށް އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ގުޅޭ ކާރު މިންވަރަކަށް ކަމެއް، ނަމަވެސް އެ ތިލަފުށުންނަށް ޖަވާބުގެ ޖަމާލު ކުރަނީ ގޮތުގެ ބަޔާނުގައި ހެކި ދިމާލު ކުރަނީ ސިއްޔު ބޭނުންކުރަން ތާއީދުކުރާނެ ކަމަށްވެއެވެ.

29. އަބްދުﷲ ޙަބީބާއި، ޝަރުޢީ ފަރާތް ތަހުގީގު ގަދަކަން، ފަރާތް ޗިޓުކަން މުޙައްމަދު ފުއާދު، އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގައި ދެފުށުން ފަރާތް ތަޢުލީމުގައި ދީނީ ޝަރުޢީ ޚިޔާ އަދި ހިކުމަތުން ރުހުން ގަބޫލުކުރާ ދީނީގޮތުން، މުޙައްމަދު ފުއާދާއި އިސްލާމް ޝަރުޢީ ތަދުނާ ހިންގުމަށް ކަން ކަމަށްވާ މަސައްކަތްކޮށް، އަދި މި މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ކާރު މިންވަރުގެ ފަރާތުން ހުކުމެއް ދޭން ދަތިކަން ސާބިތުނުވެއެވެ.

30. އިސްލާމް ޝަރުޢީ ދަތުރުކުރާ ކަމަށްވާ ބަލާފައި ބަޔާނާ ކަމެއްގެ ޚިޔާލު މުޙައްމަދު ފުއާދަށް ހިތްދިގުކޮށް ކަތުރުކުރީ ފަރާތް ބަދަލުކުރާނެ ސިއްޔު އެއްވެސް ހުކުމެއް ފުރިހަމަކުރާކަމުގެ ނިސްބަތުން މި ފަރާތް ދީނީ ފަރާތުގެ މުޙައްމަދު ހިކުމަތުވެރިކަން ހުކުމްކުރެވުނު އެއްވެސް ހުކުމެއް ހިތިގަތް އުރުދޫ ކަމެއް ގައި މުޙައްމަދު ފުއާދު ހުކުމުގެ ރައުސާދެކޮޅަށް ހުކުމެއް ބަޔާން ބިލުގެ ހިމެނޭ ހުކުމެއް ބުނީ. މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ ނަމުގައި ބަޔާނާ ބެލުމާ ކުށްފާޅުކުރުމުގައި ހިފާހައްޓާ އަދަދުބަލާ ދަށުން އިސްލާމް ޝަރުޢީ ދަތުރުގެ ނަމުގައި ބަޔާނާ ބެލުމާ ކުށްފާޅުކުރުމުގައި ހިފާހައްޓާ އަދަދުބަލާ 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޖޫރިމަނާކޮށް ކުރުކޮށް ބަޔާނާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބިލުބަދަލަކީ ސާބިތުވެއެވެ،

އަދި މީގެ ޓްރާންސްފަރ ސްލިޕް މުޙައްމަދު ފުއާދު ދެއްކުމުން، ހުށަހެޅުމުން އެ ސްލިޕް ފެނުނުކަމަށް އެ ޓްރާންސެކްޝަން ބުނިނަމަވެސް، މިއީ މި ބެލެވޭ މައްސަލައިގައި ތުހުމަތުކުރާ މުޙައްމަދާއި ސީދާ ގުޅޭ ފައިސާގެ މުޢާމަލާތެއްކަން އެނގެން ނެތުމުން، ދަށު ކޯޓުގެ ނިންމުމުގައިވެސް ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން މި މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ދަޢުވާކޮށްފައިވަނީ އިސްމާޢީލް ރަޝީދު 30,000/-ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) މުޙައްމަދު ފުއާދުގެ އަތުން ބުނުމުން ނެގިކަމަށް ބުނެކަމަށްވާއިރު، މައްސަލައިގައި ހަމައެކަނި ދައްކާފައިވަނީ 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އެއްގެ ވާހަކަތަކާއި، އަދި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުންވެސް ފެންނަން އޮތީ 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އާގުޅޭ މުޢާމަލާތަކީ ފުއާދާއި އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ދެ މީހުން ދެމެދު ހިނގާފައިވާކަމެވެ. އަދި ދަޢުވާގައި ބަޔާންކުރާ 20,000/-ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ)އާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތަށް ސާފު ހެކިންގެ ހެކިބަހުން ނުވަތަ އަދި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ލިޔެކިޔުންތަކުންވެސް ލިބިފައިނުވާތީ، އިސްތިއުނާފުގެ އަޑުއެހުމުގައި މިހާރު ފަރާތުން ނުކުތާ ފައިސާގެ އަސާސަކީ 10,000/-ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ކަމަށް ބަލައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަންވީ ދައުލަތާ ކުރެވުނު ސުވާލުގައި، ދައުލަތުން ކުރަނީ 30,000/-ރ. (ތިރީސްހާސް ރުފިޔާ) ކަން ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.[24]

31. އިސްމާޢީލް ރަޝީދު، މުޙައްމަދު ފުއާދާ ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، ސީސީޓީވީ ފޫޓޭޖްއިން އިސްމާޢީލް ރަޝީދު، މުޙައްމަދު ފުއާދާއެކު އެޓީއެމް މެޝިނެއް ހުންނަ އިމާރާތުން ފެނިފައިވާއިރު، މިއަދު އިތުރަށް މި މައްސަލައިގެ ޙުކުމުގެ ޝަރީޢަތަށްހުށަހަޅާފައިވާ މުޙައްމަދު ފުއާދު އިން ފައިސާ ނަގައިގެން އިސްމާޢީލް ރަޝީދާ ހަވާލުކޮށްފައިވާކަން ފެނިފައިވާތީ، އަދި އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓުން މުޙައްމަދު ފުއާދު، އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ އެކައުންޓަށް ފައިސާ ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާތީ، މުޙައްމަދު ފުއާދު ބުނާ ބުނުމުގެ ސާބިތުކަން އިތުރަށް ކަށަވަރުކޮށްދެނީ، ބޭނުމުގެ ކުރީގެ އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ އަމަލަކަށްވާކަމަށް، މި

---

[24] 21 ނޮވެމްބަރު 2022 ގައި ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ.

މައްސަލައިގައި ދައުވާ ސާބިތުކުރުމަށް ހާޒިރު ހެކި ލިބިފައިވާއިރުވެސް، ދަށު ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި ހުއްޖަތް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވާއިރު، ޤަރީނާތަކުގެ ކުރިމަތިކޮށްގެން ހުރަހެއް ހުއްޓައި ޤަރީނާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނާނަމަ، ޤަރީނާތަކުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާ ޤާނޫނީ ކޮން ނުކުތާއަކާ ގެދިޔުން ހުރަހަކަށްވާ ކޮން ހުއްދަތަކެއްކަން ބަޔާންކޮށްދީފަ އެކަން ބުނާ ފަރާތްތަކުގެ ޝަރީޢަތްތަކުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އެޓަރނީ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. އިސްމާޢީލް އަބްދުލްރަޙީމް**[25] ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައެވެ. މައްސަލަ ބަލާ ފަސޭހަކުރު ޤާނޫނީ ގޮތުން ގެނެސް ހަރުދަނާވާ ކަމަށް ހަމައެކަނި ބަލާ ބުނުމަކުން ނުވަތަ ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް ހުރިތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާބުނުމަކުން، ނުވަތަ ތިމަންނަގެ ފަހުމުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމަކުން އެ މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ[26] 43 ވަނަ މާއްދާ[27] އިން ހުއްދަކުރާ މިންގަނޑެއް ފާސްކުރެވޭނެކަމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އިބްރާހީމް ޖިހާދު ވ. ހަދުސިންގެ ޑިޕާޓްމަންޓް އޮފް ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޝަން**[28] ޤަޟިއްޔާގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވެއެވެ.

32. ޖިނާއީ ކުށުގެ އިންސާފުވެރިކަން ބަލާއިރު، މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ޖިނާއީ މިންގަނޑުން ދެ ކަމެއް ސާބިތުވާންޖެހެއެވެ. އެއީ ދަޢުވާއަށް އެކަމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އަމަލުކަން ދައުލަތުން ފައިދާއާއި ނުވަތަ ހުއްދަޖެހުން ކޮށްދިން ބޮޑު ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ފެނިގެންވާކަން ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކުން ދެއްކުމާއި، އަދި އެކަމެއް ކުރުމަށް ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި އަތުލައި، އެކަން ބޭނި ގޮތަކަށް ކޮށްދިނުމާއި އެ ފަރާތާ ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމެވެ.[29]

---

[25] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-A/58 ޤަޟިއްޔާގެ 19 ވަނަ ޕެރެގްރާފް

[26] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010

[27] (ހ) އިސްތިއުނާފުކުރުން ހުށަހަޅާ ޙުކުމް ނުވަތަ ނިންމުން ބިނާކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާކަމުގައި ދެކޭނަމަ ސަބަބުތަކެއް ނުވަތަ ޤާނޫނު ތަޠްބީޤުކުރުމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ކުށެއް ހިނގައިފައިވާކަމަށް ދެކޭ ކަންކަން ހުރިނަމަ.

[28] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91 "މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓު"

[29] ޤާނޫނު ނަންބަރު 9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތު)ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރު

33. ދަށު ކޯޓުގައި ހެކި ވަޒަންކުރެވުނުގޮތާއި، އަދި މި މައްސަލައިގައި އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ އަލީގައި މި މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަށް ވަޒަންކުރާއިރު، ހެކިންގެ ހެކި ބަހުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ޖުރުމުގެ އަދަބު ހިންގުމަށް އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ހިނގި އަދަބަކީ ކޮބައިކަމާއި އަދި އެ އަދަބު ފުރިހަމަވެފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދެވިފައެއްނުވެއެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ގަވާއިދުން ޙުދޫދުގެ އަދަބު ހިންގިކަން، އެކަނި އަސާސަކަށް ވަންޏާއިރު އޮތުމަކީ ދަށްކައިގެން ފައިހަމާއި ގުޅޭ އަދަބުގެ ހިންގިކަން އަދި އެކަން ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަން ހެކިބަހުން އެނގިފައެއް ނެތެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ދުނިޔެވީކޮށް އިސްލާމީ ބަޔާންކުރާ ސަރަޙައްދުން ގަޑިއަކުން މުބާރާދުން ފާރިދު އާއި އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ގުޅުނު އެއްބަސްވުމަކާއި އަދިވެސްވާކަށް އެނގިފައެއް ނެތެވެ. އިސްވެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ހެކިބަހުން އެއްގޮތަށް މުޅިއެއްކޮށް ފާތުމާއި އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ދީ މިހެން ދަޢުވާ އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ދުނިޔެވީކޮށް ބަޔާންކުރި މިހެން[30] ދުނިޔެވީކޮށް އިސްލާމީ ބަޔާން ދުނިޔެވީކޮށް މުބާރާދު ފާރިދާއި ސަރަޙައްދުން ނުގައިދިއްޔާ ވާހަކަތައް ދަލީލުތަކެވެ. މިކަން ފުރިހަމަކުރެވުނުގޮތުން އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ އަދަދު ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަދަދު ހިފެހެއްޓުން، އެގޮތަށް އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ އަދަދު މިކަމާ ގުޅޭ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ފެންނަކަމެއް، އެގޮތަށް މިކަން ފުރިހަމަކުރުމަށް ފައިސާ ދަށުން ގެން ސިފަ ހުއްޓުން މިހެން ފިޔަވައިގެންނެވެ.

34. މި މައްސަލައިގައި ފެންނަން އޮތް އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ދުނިޔެވީކޮށް އިސްލާމީ ބަޔާން ސަރަޙައްދުން ގަޑިއަކުން މުބާރާދު ފާރިދާއި އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ދީ މިހެން ދަޢުވާ ފާރިދަށްދިޔަ ކަމެވެ. އެކަން އަދަދުގަނޑު ކުރުމަށް ދީ ފުރިހަމަ ދަޢުވާ އިސްލާމީ ދަށުން ފާރިދުކަމުގެ އަދަދު ކުރިމަތިކޮށްފައެވެ. އަދި މިކަން ޝަރީޢަތު ބާނާދުކުރުމުން ހެކިންގެ ބަހުންވެސް އިސްނާދުކުރެވިފައެވެ.

---

[30] ހެކިބަހުން އެ ދިފާޢުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ދަޢުވާއާއި ގުޅިގެން ދިމާވި ސުވާލުތަކުގެ ދަށުން ކުރިމަތިކޮށްފައި ސާބިތުކުރުން

35. އިސްމާޢީލް ރަޝީދު މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ސަރވިސަސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވަނީ 12 ޖޫން 2017 ގައި މުވައްޒަފުގެ ފަރާތުގެ އެލަވަންސްތަކުން އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ އެލަވަންސްތަކަން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޓްރާންސްފަރުކުރެވުނާއި، އެ ފައިސާއަކީ މުވައްޒަފު ފަރާތުގެ އެލަވަންސްތަކުން އެއްފަހަރާ -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އަނބުރާ އިތުރަށް ނުނަގާތީ ފައިސާ ނަގުމަށްބަކައި ކުރިކަމަށްކަމަށް ބުނެފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އެ ފައިސާ ހަމަ އެ ތާރީޚުގައި މުވައްޒަފު ފަރާތުގެ އަތުން ދިޔައިމާކަށްކަމަށެވެ. ބާކީ އޮތް މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސްގައި މުވައްޒަފު ފަރާތުގެ ނަމުގައި ހުޅުވާފައިވާ އެކައުންޓް ސްޓޭޓްމަންޓުން ބަލާއިރު 12 ޖޫން 2017ގައި -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އިސްމާޢީލް ރަޝީދުއަށް ޓްރާންސްފަރކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތެވެ. އަދި އޭޓީއެމް އިން ހަމަ އެ ތާރީޚުގައި -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އިސްމާޢީލް ރަޝީދު ނަގާފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މި ފައިސާ ހަމަ އެ ދެ އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ އެކައުންޓުން ނެގި ކަމާއި، މި ފައިސާ އެ އެކައުންޓުން ނެގި އިސްމާޢީލް ރަޝީދާއި މުވައްޒަފު ފަރާތާ ދެ މީހުން އާޚިރުއަށް ޖެހުނުކަން މުވައްޒަފު ފަރާތު މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ސަރވިސަސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި ބުނެފައިވާއިރު، މި ފައިސާ ނަގައިދިނީ އެ ދެ މި ފައިސާ މުވައްޒަފު ފަރާތުން ޕޭމަންޓްކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި އިސްމާޢީލް ރަޝީދު މޯލްޑިވްސް ޕޯޓްސް ސަރވިސަސްއަށް ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި ބުނެ އަދި ނަމަ އެކަމަކު، ޝަރީޢަތުގައިވެސް މިކަން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވެއެވެ. މުވައްޒަފު ފަރާތުގެ އެ ފައިސާ ބަދަލުކުރުމަށް އޮތް ފަރާތަކީ މުވައްޒަފު ފަރާތުގެ އަތުން ޓްރާންސްފަރކުރި (މިކަމަށް ބާރުދޭ ދަލީލެއް ނުވަތަ ހެކިބަސް ނެތިކަމާ) ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ އިސްމާޢީލް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ޖެހޭ ކަމުގައި ނިންމާފައިވެއެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްމާޢީލް ރަޝީދު ޖަވާބުދާރީ ކުރަންޖެހޭ ފައިސާގެ ކުރިމަތީގައި ސާބިތުވެފައިވާ މިންވަރަށް، ފައިސާ އަތުލިބިގަތުމުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ނަމަވެސް، ފައިސާ އަތްލިބިފައިވާކަމާ އަދި އެ ފައިސާ ބޭނުންކުރެވިފައިވާކަން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ފަރާތުން ޝަރީޢަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްފަހު ނިންމަވާފައިވެއެވެ.

36. މި މައްސަލައިގައި ލިބިފައިވާ ހެކިބަސް މި މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތްތަކުގެ މައްޗަށް ތަޠްބީޤުކުރުމުގައި ދަށު ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރު ގޯހެއް ހަދާފައިވާކަމެއް، ނުވަތަ ތަޠްބީޤުކޮށްފައިވާގޮތުން ގާނޫނީ ބަހުސެއް އޮތްކަމަށް ބެލެވެން ނެތްހިނދު، ދަށު ކޯޓުން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށްފައިވާ ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

ނިންމުން

37. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ފައިސަލާގެ ޙުކުމުން ބަދަލުގެނެސްދެއްވުމަށް ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަށް އަރުވަން ނުދެކެމެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު

38. މިމައްސަލައިގައި، ކަނޑައެޅިފައިވާ މިންގަނޑުގައި ބައްޔިނާތްތަކާއި، އެވާހަކަތައް ތަކުރާރު ނުކުރަމެވެ.

39. އިސްތިއުނާފީ ދައުލަތުން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން އުފުލި ދަޢުވާގެ ޙުކުމުގެ ދަޢުވާ އެވެ. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާއާއި ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން މި ކުށް ސާބިތުނުވާކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ބަޔާންކުރާ މިންވަރަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބާރު ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުން ފުރިހަމަ ކަމަށެވެ.

40. އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްޗަށް އުފުލި ދަޢުވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު:9/2014 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 3 ވަނަ ނަންބަރު ބަދަލުގައި އެ ޤާނޫނުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ބޮޑުވުމުގެ ކުރީގެ ދަރަޖަ އެކެވެ. ބޮޑުވުމުގެ ކުށް ކުރާއިރު، އަދި

ޖަބުރަކީ ކޮބާކަން ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ 212 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެ މާއްދާގެ ގުޅޭ އަކުރުތަކާއި ނަންބަރުތައް ތިރީގައި ނަކަލު ކޮށްލައި ދެވިއްޖެވެ.

މަކަރާއި ހީލަތުން ނުވަތަ ޖަބުރުން އަނެކުން މިލްކުގެ މުދަލެއް ނިގުޅައިގަތުން				
ކުށް ކަނޑައެޅުން	212.	(ހ)		އަންނަނިވި ބާވަތްތަކުގައި، އަންނަނިވި އަމަލު ކުރާ މީހާ، އެކުރަނީ ކުށެކެވެ.
			(3)	ޖަބުރުކޮށް އެކަން ކުރުން.
މާނަ ކުރުން		(ނ)	(1)	"ޖަބުރު" ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ، އަނގާއަން އެކަމުގެ މަންފާއެއް އޮތްކަން ދައްކައިގެން ފައިދާއެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކޮންޑޫން ބުން ނުވަތަ އެފަދަ ކަމެއް ފުވިދާންކަން، ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކުން ދައްކައިގެން، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި އަތުލައި، އެކަމެއް އެބުނި ގޮތަށް ކޮންމެހެން އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުމެވެ.

41. އަދި ޖަބުރުގެ ކުށް ދަރަޖަކޮށްފައިވަނީ 210 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެ މާއްދާގެ ގުޅޭ އަކުރުތަކާއި ނަންބަރުތައް ތިރީގައި ނަކަލު ކޮށްލައި ދެވިއްޖެވެ.

ވައްކަން، ޖުލުން، މަކަރާއި ހީލަތް، ޚިޔާނާތް އަދި ފޭރުން				
211 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އަމަލުތަކަކީ ވައްކަމުގެ އެއް ކުށް ކަމަށްވުން	210.	(ހ)		މި ބާބުގެ ދަށުން ކުރާ ދަޢުވާއެއްގައި، މިޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާއިން ފެށިގެން 216 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށެއް ސާބިތުކުރުމުގެ ގޮތުން ހުރި ހުރަހެޅިދާނެއެވެ.
		(ނ)		މި ޤާނޫނުގެ 211 ވަނަ މާއްދާއިން 216 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކުށުގެ އަދަދު ދަރަޖަކުރެވޭނީ، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތިންނެވެ؛
			(3)	5،000/- ރުފިޔާއަށް ވުރެ މުދަލުގެ އަގު މަތިވާނަމަ، އެ ކުށަކީ، ޖިނާޔަތުގެ 5 ވަނަ ދަރަޖައިގެ ކުށެކެވެ.

42. ޖަބުރަކީ ކޯބާކަން ޤާނޫނުގައި މާނަކޮށްދީފައިވާގޮތަށް، ޖަބުރުގެ ކުރުގެ އިންސާފުކުރުމަށް ދަރަޖަކޮށްދިނުމުގައި ބަލަންޖެހޭނީ އެހާމަ ކުރުމަށެވެ. މިހާރު އަމަލު ކުރަމުންދާ ޤާނޫނުގައިވާގޮތުގެ 212 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ (1) ވަނަ

ނަންބަރުގައި ޖެހުމަން ދީފައިވާ މާނައާއި ކުރިން ޢަމަލު ކުރަމުންދިޔަ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 149 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ޖެހުމަން ދީފައިވާ މާނައާ އެއް މާނައެއްކަމެވެ. މިމާނަކުރުމުގައި ބަޔާންކުރާ ކަމެއްގައި ޖެހިން ކަމެއް ބެލުމުގައި ހިމެނެއެވެ. އެއީ؛

42.1. އަނގާއަން އެކަމުން ވަންނާއެއް އޮޅޭކަން ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކުން މުއްދަތަކު ދެއްކުން؛

42.2. އެދެއްޓި ދެއްކުމުގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި އަންގާ އަތުލުން؛

42.3. އެކަންތައް އެބުރިގަން މުއްދަތަކު ކޮންޓްރޯލު އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި މުއްދަތަކު ބޭނުން ކުރުން.

މިއެވެ. މިގޮތުގައި ބަލާއިރު ކުރިމަތިން ކަންކަމަށް ހަމަޖެހޭ ރުކުނުތަކާއި ގޮތް ކަށަވަރުކުރެވެއެވެ. ނަމަވެސް، މުއްދަތަކު އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ބޭނުން ކުރާ ހިސާބުން ކުރާ ނިޔަތުގެ ރުކުނުވެސް ފުރިހަމަ ވާނެއެވެ.

43. އެހެނީ، ޤާނޫނުގައި، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ފުރަހަމަ އަނބުރާ އަނބުރާދިނުމަށް ކުރިން ފުރާ ހިސާބުން ނުކުމެއެވެ. ބަޔާންކުރުމުގައި، ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތީގެ ވެރިފަރާތުން އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި މުއްދަތަކާ ބަހާލާ ކުރިން ހުރި ގޮތުގެ އަދިއްޔަތު ކުރުމުގައި އިހުތިރާޒުކުރެއެވެ. އެއީ، މުއްދަތަކު ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކުން ދެއްޓި ދެއްކުމުގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް އެކަމުގައި ކަމެއް ވިސްނާފައިވާ ނުވަތަ ތަކެތި ވެރިފަރާތަށް ފައިދާވާ ގޮތަށް ޤަސްދު ކޮށްގެންނެވެ. ވީމާ، މުއްދަތަކު ވެރިފަރާތަށް ނުވަތަ ތަކެތީގައި ފުރިހަމަ ހިފާ ހިފުމަށް ފުރުޞަތު ނުލިބެއެވެ. ފުރުޞަތު ކަނޑައިގަތުމަށް ވިސްނާފައި ހުރި މުއްދަތަކަށް ނޫނީ، އެފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި މުއްދަތަކު ބޭނުން ކުރާ ހިސާބުން ހިސާބުވެއެވެ.

44. އާންމު ގޮތުގައި، ޤާނޫނުގެ ކުރަށް، ދަންނަ ދިނުން، ގާތްވާގެ ދިނުން ރަހަމަތްތެރިކަން ނުދީ މުދަލުގެ ބޭނުންކުރުމުގެ ހައްގު ނުދީ ކަންކަމުގެ ޤަވާޢިދު މިންވަރަކުން ދިރާސާކުރުމަށް ދަންނަ ދިނުން ކުރެވޭނެއެވެ. ސަބަބަކީ، ނުދަންނަ ދިނުމުގެ ނަފްސު ޤަވާޢިދު ހަމަ ނުޖެހޭ ދިނުމެއް، ދިނަ އުސޫލުގެ ވެރިފަރާތުން ދިނުމުގެ މިހެން އެފަދަ މިފަދަ ހުރިހާ ކަމަކަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ނުކުތާތަކާއި، އިތުރުން ވެރިފަރާތުގެ މަސައްކަތް ބިނާކޮށް އެއް ފައިސާ ނުވަތަ ތަކެތި ދޫކޮށްލުމުގެ ޙައްޤު ފަސޭހަ ކަމުގައި ނުވާތީއެވެ.

45. މިމައްސަލައިގައި، އިސްލާމް ރަޝީދު ކަމަކުން ނުވަތަ ސިފައަކަށްކަން ދެއްކި ދެއްކުމަކީ، އިސްލާމް ރަޝީދުގެ ގޮތް ދަސްދަ ރައްޓެއްސަކު މާލީފުރުސަތު އިސްލާމްގެ ބޭނުންކަމީ އެދޭދަކަން ބޭނުމާއި، ސިޔާސީއިން ސަރުކާރުގެ ނުގެމަތިން އިސްލާމްގެ ބޭނުން ގުޅުވައިގަތުމުގެ ސަރުކާރުގެ ނުގޮތް އަދި ގުޅުވުމަށް އަސްލެއް ކަމާއި އިސްލާމްގެ ބޭނުމަކީ ދައުލަތުގެ ފައިސާ އިސްލާމް ރަޝީދު އަމިއްލަ ދިނުމުން އުޅެނީ ފަސްޓްކްލާސް ނުވަތަ އަވަސްކާން ކަމަށް ބުނުމެވެ. އިސްލާމް ރަޝީދު މިހެން ބުނެފައި ހާމަވާ ދިން، ޖަވާބު ހޯދާ އަޑުއަހުމުގައި ފޮނުވި ފޮނުވުމުގެ ހިއްސާކުރުމުން އެކަށީގެންވާ ޝަރީޢަތުގެ ނަތީޖާއާ ގުޅުވާލެވިދާނެ ސާބިތުވެއެވެ. އިސްލާމްގެ ބޭނުމުގައި އިސްލާމް ރަޝީދު ގޮތް ދަސްދަ މިހަކު އަސްލުވެގެންވާތީ އެފަދަ ނުވަތަ ކާރު ބޭނުމަކީ މިކަމުގައި ގޮތެއްގެ ބަޔާންކުރެވޭ އަދި ސާބިތުކޮށްދެވޭނެ އަސާސީ ކަމެއް ނެތެވެ.

46. އިސްލާމް ރަޝީދު މިދެއްކި ވާހަކައިގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، އިސްލާމްގެ ބޭނުން ގުޅުވައިގަތުމުގެ ސަރުކާރު ނުގޮތް މުޙައްމަދު ޝުޖާޢު ބޭނުންކުރިއެވެ. މައިގަނޑު ސަބަބަކީ، އިސްލާމް ރަޝީދު އަދި އޭނާގެ އެއްބަޔަކު ގޮތް ދަސްކަމާއި، ސިޔާސީ ގިނަ މީހުން އަސްލު ކަމަށް ގަބޫލު ކުރާ ކަމަށް ކިޔައިދީ ބުނެފައިވެއެވެ. އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މިފަދަ ހާލަތު ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ޝުޖާޢު އިސްލާމް ރަޝީދު ގާ ބޭނުން ކުރެއްވިއިރު ހަމަވެސް ގޮތަކުން ކުރާ މީހުން އެކަށީގެންވާ ޝަރީޢަތުގެ ނަތީޖާއާ ގުޅުވާލެވިދާނެ ސާބިތުވެއެވެ. އެއީ އެފަދަ ކަންތައް ދައްކާލާފައި ވެގެން، މުޙައްމަދު ޝުޖާޢުގެ އެކަމުގެ އިސްލާމް ރަޝީދުގެ އެއްބަޔަކު ގޮތުން -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) ޖޫރިމަނާކުރުމަށް ނިންމާފައެވެ. އެކަން ހެއްކަކީ ބާރުގެ ސާބިތުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ގޮތެވެ. ވީމާ، އިސްލާމް ރަޝީދު އެއްޗެއް މުޙައްމަދު ޝުޖާޢުއަށް ދަށްކުރުމުގެ ކުރީގެ ފަރާތަކުން ދައުލަތުގެ މުޙައްމަދު ޝުޖާޢު އަތުން ފައިސާ ހޯދުމަށް އަމުރުކުރިއެވެ. މިހާލަތުގައި، އަމުރުކުރީ ބާރު ބޭނުމުގެ މަގުން ގޮތް ދީފައިވަނީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން އަމުރު ދޫކުރެވުނު ނޫނެވެ. އެ ފަރާތަކަށް ކުރިމަތިލާ ދައުލަތުގެ ބަދަލު ކުރިއަށް ދިޔުމުގެ ފުރުސަތެވެ.

47. ދެން ކުރަންޖެހޭ ސުވާލަކީ، އެފަދައިން އިސްލާމް ރަޝީދަށް ލިބުމުން، މުޙައްމަދު ޝުޖާޢު ސަރުކާރު ކުރިއަށްދިއުމަށް ފޮނުވީ ކޮންބައެއްތޯއެވެ؟ އިސްލާމް ރަޝީދު ދައުލަތް ބޭނުން އޭނާ އަމިއްލަ ގޮތެއްގެ މަތިން ބަދަލުކުރުމުގެ އަސްލު ހިސާބަށް

މިއެވެ. އެއީ އިސްލާމް ޝަރީފު ސައިކަލު ހޯދައި ނުދިނުމެވެ. އަދި އެފައިސާ އަނބުރާ ހިބި ނުދީ ބޭނުން ކުރުމެވެ. އިސްލާމް ޝަރީފު އެފައިސާ ބޭނުންކުރިކަން ހިއްސާކޮށް ދިން ހެކިބަހުން ސާބިތުވެއެވެ. އެހެނީ، ސައިކަލު ނުލިބިގެން، އެފައިސާ އަނބުރާ ދިނުމަށް މުޙައްމަދު ދާއޫދު އެދުމުން، އެފައިސާ ދޭނެކަމަށް އިސްލާމް ޝަރީފު ބުނާ އަދި އިވުނުކަމަށް ދީ އެހެން ބުނެއެވެ. ވީމާ، އެފައިސާއަކީ ދިން ވިޔަ ބަދަލު ކުރެވުނުމުގެ ޖިނާއަތާ އިސްލާމް ޝަރީފުގެ ހިބައިގައި އޮތްކަމެވެ.

48. ޤާނޫނުގެ ޚިލާފުން، އެ ކޮންޓްރެކްޓް ބާޠިލުކުރަން ކޯޓަށް މަސައްކަތް ކުރާ މިންވަރަކަށް ބަލާއިރު ޕްރޮސީޖަރ ކޯޓުން ކަނޑައެޅުނު ގޮތް ނޫނެވެ. މިސާލަކަށް މިފަދަ މައްސަލައިގައި، ސައިކަލު ހޯދުމަށް އިސްލާމް ޝަރީފު ބަޔާން މަސައްކަތްތެރި ކޮންތޯރީގެ، އެއްވެސް ލިޔުމެއް ބަލައިނުލައި ކުރެވުނު ކަރާރަކީ ގަވާއިދާ ޚިލާފު ކަމެކެވެ. ސައިކަލު ނަގައިދިން މަސައްކަތް ކުރިޔާ މުޢާމަލާތެއްގެ ބަލައިލުމުން ޕްރޮސީޖަރ ސާބިތުވާ ކަމުގައި ނުބުނެވެ. ޕްރޮސީޖަރގެ ޖިނާޔަތް ފަރާތް ޢަމަލުތަކުން ބަލާ ކޮށް ބޮޑު ކަމަށް ކޮންމެ ނިންމާލެވެ. ނަމަވެސް ބަޔާންވެރިޔާ ކަނޑައަޅާ، މިއުޞޫލުތަކުގެ އިސްލާމް ޝަރީފުގެ ޖިނާޔާ ނިޔަތަށް ނަމްބަރު ނުވަތަ ހެކިތަކުން ސާބިތުވީ ދިނުމަށްޓަކައި ދަޢުވާއާއި ހުށަހަޅާ ފަރާތުން އަމަލުކުރެވުނު ގޮތުން ފާހަގަކުރެވެ. މިސާލަކަށް ސައިކަލު ނަގައި ހަމަ ބަޔާންކުރެވުނު މަސައްކަތް ކުރިކަމާ، އެކަން ފުރިހަމަ ދިރާސާކޮށް ދެމުން ހިއްޔާ، ޤާނޫނީ ގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ ނަމަވެސް ކަނޑައެޅުން ފުރިހަމަ ނުވާތީއެވެ. ސައިކަލު ނަގައި ޖިނާޔަތް ދިއުމުގެ އިސްލާމް ޝަރީފު ކަމަށް މުޢާމަލާތުގެ ބަޔާން ފުރިހަމަ ކޮށްފައި ހިނގާ ދިޔަ ކަމެއް ބޮޑުވިޔަކަށް ގަވާއިދާ ޚިލާފު ދިރާސާގެ ކަންކަމުގައި ހުށަހެޅިދާނެކަން ކަނޑައަޅަމެވެ.

49. މުޙައްމަދު ޝާހިދު ބުރާސްފަތި ކުރި -/10,000ރ. (ދިހަހާސް ރުފިޔާ) އަކީ، އެއްބަސްވުމެއްގައި އެ ބަޔަކު އެކަކު އަދާކުރާ ޢިނާޔަތް ދިން ނަމުގައި ފައިސާއެއްކަމަށް އިސްލާމް ޝަރީފު ހަވާލުކުރި ބަދަލު މުޙައްމަދު ޝާހިދަށް ހަވާލުނުކުރާކަމަށް އިސްލާމް ޝަރީފު އެއްބަސްވާތީ ސާބިތުވާ ގޮތުގެ ޖިނާޔަތް އަދި ކުރުމުގެ ކަމަކަށް ނުވާނެއެވެ. ދަޢުވާގެ ފައިސާ ކަނޑައެޅުނު ނަމަވެސް ބަދަލު ބަދަލު މަޢުނާ މިނަވަރުން އިސްލާމް ޝަރީފު

ސާބިތު ކޮށްދޭން ޖެހޭނެއެވެ. އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ބުނާގޮތުގައިވެސް ދިފާޢުގައި ހުށަހަޅާން ހައްގެއް ނެތްކަމަށެވެ.

ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގެ 210 ވަނަ މާއްދާގައި ހައްޤު އޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

ވައްކަން، ޖޯކުން، މަކަރާއި ހީލަތް، ޚިޔާނާތް އަދި ފޭރުން			
ހައްޤު އޮތުން	210.	(ނ)	އަންނަނިވި ޙާލަތްތަކުގައި، އަންނަނިވިގޮތަށް ދަޢުވާ ރައްދުވާ މީހާ، ޤަބޫލުކުރާކަމަށްވާނަމަ، އޭނާ، މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ ކުށެއް ކުރިކަމުގައެއް ނުބެލޭނެއެވެ:
		(1)	އޭނާގެ އަތުގައި އެ މުދާ ބެހެއްޓުމަކީ ނުވަތަ އޭނާ އެ މުދަލުގެ ބޭނުންކުރުމަކީ، ވެރިޔާ ރުހޭނެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ޤަބޫލުކުރެވިދާނެފަދަ ޙާލަތެއްކަމުގައި ހުރުން؛
		(2)	އޭނާ އެ މުދާ ބޭނުންކުރުމަކީ ނުވަތަ އެ މުދާ އޭނާގެ އަތުގައި ބެހެއްޓުމަކީ އޭނާއަށް ހައްޤެއް އޮތްކަމުގައި، އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި، ޤަބޫލުކުރެވިދާނެފަދަ ޙާލަތެއްކަމުގައި ހުރުން.

މަތީގައި ބަޔާން ކުރެވުނު ފަދަ އެއްވެސް ޙާލަތެއް އޮތްކަން، އިސްލާމް ޝަރީޢަތު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ބަޔާނުކޮށް ނުކޮށް ދެއެވެ.

50. ވީމާ، އިސްލާމް ޝަރީޢަތު ކުރަ މި އަމަލަކީ ޤާނޫނުލްޢުޤޫބާތުގައި ބަޔާން ކުރާ ބާބުގެ ކުށުގެ އަމަލެކެވެ. ބާބުގެ މިއަމަލު ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހަޅާ ހެކިބަހާއި ހުށަހެޅުން ލިޔުމާއި އަދި އެހެނިހެން ހެކިތަކުން އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތި ސާބިތުވެއެވެ.

51. މިމައްސަލައިގައި، ހިފާ ފައިސާގެ ޖުމްލަ އަދަދަކީ ބޮޑުވުމުގެ މިކަން ސާބިތު ކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ އަސާސީ ކަމެއް ނޫނެވެ. އިސްލާމީ ބޭނުމަށް ފައިސާއިން ސައިކަލު ހަދައިދޭނެކަމަށް ބުނެ، އެބޭނުމަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އިސްލާމް ޝަރީޢަތާ ހަވާލު ކުރަން ބުނުމާއެކު، އެއްވެސް ފައިސާއެއް އެ ބުނުމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ހަވާލުކޮށްފައި އޮވެ، ސައިކަލު ހަދައި ނުދޭ ޙާލަތުގައި އެ ހަވާލު ކުރި ފައިސާއަކީ ވީގޮތް ބަޔާން ކޮށްދިނުމަށް

ކުރިން ބުނިހެން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ ޖިންސާއެކެވެ. ބެލުމުގެ ތެރެއިން އިސްލާމް ރަޝީދު، މުޙައްމަދު ޖުނާދުގެ އަމުން އަމުޖި ރަޝީދާގެ ޖުމްލަތަކީ އެޖަހާގޮތަށް އަނބުރާ ހުޅުމަށް ކުރެވިދާން މަދަނީ ދަރުމަވެރިކަމުގެ ބެލުމުން ސާބިތުކުރަން ގޮތެއް ނިންމަވައިދޭ ކަމެވެ.

52. ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުކުމުން، ޕްރޮސިކިއުޝަން އިސްލާމް ރަޝީދުގެ މައްސަލަ ކޮށްފައިވާ ބެލުމުގެ ކުރު އާނާ ކުރިއަށް އެކަށީގެންވާ ޝަރުޢީ ޝަރީޢަތް ސާބިތުވާތީ، އިސްލާމް ރަޝީދު ބެލުމުގެ ކުރުން ކުރުވިރާކަމަށް ކަނޑައެޅި، އާންމަށް ދޫން އަދަބުގެ ގޮތުން، ވަގަށް ދަރުކަމުގެ ފުރުސަތު ހުޅުވާލަނީ ކަމަށް އަހުރެންނަށް ބަލައިލެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމުގެ ރައުޔު

53. ފަނޑިޔާރު ޙުޖައިލާ މުޙައްމަދުގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހު، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 490/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަންޖެހޭފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތުމާއެކު، މިމައްސަލަ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އެއްބަސްވުމާއެކު ކަނޑައަޅައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ފަނޑިޔާރު ހުޒައިފާ މުޙައްމަދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު